

درستی آزمایی و قابلیت اعتماد نسخه فارسی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در میان کاربران سایت‌های شبکه‌های اجتماعی

سید قاسم سیدهاشمی^۱، شالاله حسین‌نژاد^۲، مریم حسین‌آبادی^۳

Validity and reliability of the Persian version of problematic pornography consumption scale among social networking sites users

Seyed Ghasem Seyed Hashemi¹, Shalaleh Hosseinnezhad², Maryam Hosseinabadi³

چکیده

زمینه: تحقیقات نشان از کاربرد نسخه فارسی استفاده از پورنوگرافی برای کاربران شبکه‌های اجتماعی دارد. آیا این مقیاس از درستی آزمایی و قابلیت اعتماد کافی برخوردار است؟ **هدف:** هدف از انجام این پژوهش، بررسی درستی آزمایی و قابلیت اعتماد نسخه فارسی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در میان کاربران سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بود. **روش:** این پژوهش از نوع توصیفی - پیمایشی بود که به صورت پیمایش آنلاین در میان کاربران شبکه‌های اجتماعی مجازی از مهر تا آذر ۱۳۹۷ اجرا شد. روش نمونه‌گیری از نوع در دسترس و داوطلبانه و حجم نمونه برابر ۴۰۸ نفر بود. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از پرسشنامه استفاده از پورنوگرافی (کارول و همکاران، ۲۰۱۸) و مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی (بوث و همکاران، ۲۰۱۸). داده‌ها با استفاده تحلیل عامل تأییدی و آزمون آلفای کرونباخ مورد تحلیل قرار گرفت. **یافته‌ها:** ضرایب به دست آمده برای مؤلفه‌های برجستگی، تغییر خلق، تعارض، تحمل، عود، محرومیت و کل مقیاس به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۸۰، ۰/۶۸، ۰/۸۴، ۰/۸۸، ۰/۸۰، ۰/۸۰ و ۰/۹۴ قرار گرفتند که حاکی از قابلیت اعتماد مطلوب مقیاس است. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز رابطه معناداری بین متغیرهای آشکار (سوالات) و سازه‌های نهفته (عامل‌ها) را تأیید کرد و نشان داد که ساختار شش عاملی از برازش مطلوبی در نمونه‌ها برخوردارند (GFI= ۰/۹۲، AGFI= ۰/۸۸، CFI= ۰/۹۶، RMSEA= ۰/۰۶). **نتیجه‌گیری:** نسخه فارسی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در میان کاربران سایت‌های شبکه‌های اجتماعی از درستی آزمایی و قابلیت اعتماد مطلوبی برخوردار است و استفاده از این ابزار در تحقیقات آینده قابل اعتماد است. **واژه کلیدی‌ها:** پورنوگرافی، درستی آزمایی، قابلیت اعتماد، شبکه‌های اجتماعی

Background: research shows applying the Persian version of problematic pornography consumption for social network users. But could we examine the validity and reliability of this scale among social network users.

Aims: The purpose of the present research was to examine the validity and reliability of the Persian version of problematic pornography consumption scale among social networking sites users. **Method:** This descriptive - Survey study was performed by online survey among social networking sites users during october to december 2018. Four hundred and eight people were selected via voluntary-responses and convenience sampling. In this research, the applied instruments were the pornography use (Carroll and colleague, 2018) and problematic pornography consumption scale (Bóthe and colleague, 2018). Data were analyzed using Cronbach's alpha and confirmatory factor analysis (CFA). **Results:** The coefficients obtained for salience, mood modification, conflict, tolerance, relapse, withdrawal and total scale, were respectively, 0/71, 0/80, 0/68, 0/84, 0/88, 0/80 and 0/94, which indicate a good reliability. Results of confirmatory factor analysis indicated that significant relationship between observed variables (questions) and the latent structures (factors) confirmed, and the six-factor in this sample was appropriate fitness (GFI= 0/92, AGFI= 0/88, CFI= 0/96, RMSEA= 0/06). **Conclusions:** Persian version of problematic pornography consumption scale among the social networking sites users has good reliability and validity, and use of this tool in future research is reliable. **Key words:** Pornography, Reliability, Validity, Social networking

Corresponding Author: seyedhashemi@azaruniv.ac.ir

^۱ کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)

^۱ M A in Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran (Corresponding Author)

^۲ دانشجوی دکتری روانشناسی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران

^۲ Ph.D. Student in Psychology, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran

^۳ کارشناسی ارشد روانشناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

^۳ M A in Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

پذیرش نهایی: ۹۸/۰۲/۲۳

دریافت: ۹۸/۰۱/۰۹

مقدمه

پورنوگرافی در ایران در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مطالعه‌ی علمی دقیقی صورت نگرفته است. اما در برخی از منابع گزارش شده است که "بیش از یک‌سوم کلماتی که به فارسی بیشترین جستجوی اینترنتی در مورد آنها صورت گرفته، کلمات پورنوگرافی می‌باشد که رقم چشمگیری محسوب می‌شود. این نتایج در حالی به دست آمده است که کلماتی که برای یافتن محتوای پورنوگرافی به کار می‌روند اغلب در ایران فیلتر هستند و در حالت عادی و بدون استفاده از فیلترشکن امکان جستجوی آنها وجود ندارد" (به نقل از مختاری و مالک‌احمدی، ۱۳۹۶). بر اساس یک تحقیق صورت گرفته توسط PornMD، از ۱۰ کشوری که بیشترین تماشای آنلاین و جستجو در گوگل برای مواد و محتوای جنسی را داشتند، ایران بعد از پاکستان، مصر و ویتنام رتبه چهارم را دارد (پوستیر استف ۱۱، ۲۰۱۵). اگر انواع دیگر استفاده از پورنوگرافی در نظر گرفته نشود و صرفاً مسئله با میزان جستجوی اینترنتی واژه‌های جنسی، در نظر گرفته شود، با توجه به آمارهای غیر رسمی ارائه شده، با یک معضل و بحران بزرگ روانی اجتماعی فرهنگی^{۱۲} نادیده گرفته شده مواجهه هستیم.

فضای سایبری، الگوهای رفتاری و فرهنگی حاکم بر آن تحت تأثیر مستقیم محیط و فضای بیرونی و فیزیکی است (آملی^{۱۳}، ۲۰۱۷). ایران یک کشور در حال توسعه می‌باشد که با مسائل و مشکلات روانی اجتماعی فرهنگی زیادی در حوزه‌ی رفتارهای جنسی از جمله، آموزش جنسی در دوره‌های کودکی و نوجوانی (شریفی، آرمان، عبدلی، بانکی پور فرد و کهن^{۱۴}، ۲۰۱۶؛ گنجی، ایمانیان، معصومی، کرامت و خویی^{۱۵}، ۲۰۱۷)، سکسیسم^{۱۶} و خشونت علیه اقلیت‌های جنسی (خورشید، روشن، طلایی، آرزومندان و صدر^{۱۷}، ۲۰۱۸؛ یادگار فرد و بهرام‌آبادیان^{۱۸}، ۲۰۱۴)، افزایش سن ازدواج و نبود بستری مناسب برای ارضای نیازهای جنسی و عاطفی (تیت^{۱۹}، ۲۰۰۹؛ آزاد ارامکی، شریفی ساعی، ایثاری و طالبی، ۱۳۹۰) مواجهه هست؛

در طول دهه‌های گذشته، اینترنت منبع ارزشمندی برای به دست آوردن و به اشتراک گذاشتن اطلاعات زیادی درباره سکسوالیته^۱، با در نظر گرفتن هر دو عملکرد اکتشافی و ارتباطی بوده است (شوونسی، بایرز و والش^۲، ۲۰۱۱). گلدبرگ، پترسون، روزن و سارا^۳ (۲۰۰۸) تخمین زدند که حدود ۶۹/۷ میلیون نفر در سراسر دنیا از اینترنت برای فعالیت‌های جنسی (آنلاین) استفاده می‌کنند. امروزه تعداد رو به افزایشی از معتادان جنسی در دام رابطه جنسی اینترنتی گرفتار می‌شوند و ساعت‌های زیادی را برای دسترسی به سایت‌های پورنوگرافی^۴، اتاق‌های گفت‌وگو و مواجهه جنسی آنلاین واقعی اختصاص می‌دهند (سید هاشمی و سعادت، ۱۳۹۷). کوپر^۵ (۱۹۹۸) برای درک پراکندگی گسترده فعالیت‌های جنسی آنلاین، ویژگی‌های کلیدی اینترنت که احتمالاً باعث افزایش قدرت و جاذبه قوی شده است را با ارائه "مدل سه عامل A" تشریح کرد: قابلیت دسترسی^۶، مقرون به صرفه بودن^۷، و گمنام و ناشناس ماندن^۸. علی‌رغم پیشینه تحقیق بین‌المللی که تأثیر مثبت اینترنت بر تحصیلات و بهبود روابط جنسی را مشخص می‌کند. در مقابل، مطالعات بی‌شماری وجود دارند که بر افرادی تمرکز دارند که از آن استفاده‌های پاتولوژیکال^۹ می‌کنند (بوث^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۸). پورنوگرافی به عنوان یک زیر گروه از اعتیاد جنسی می‌باشد که تعاریف مختلفی از آن شده است. به طور کلی پورنوگرافی به نوشته‌ها، تصاویر و ویدیوهایی با محتوای شهوانی و جنسی اشاره دارد که افراد از طریق کتاب‌ها، تصاویر و ویدیوها از آنها استفاده می‌کنند و احتمالاً موجب هیجان و تحریک جنسی در برخی افراد گردد (سید هاشمی و سعادت، ۱۳۹۷).

وبسایت‌های پورنوگرافی در میان ۵۰ وبسایت، بیشترین بازدید کننده را در سراسر جهان دارند و بیش از ۹۰ درصد بزرگسالان در زندگی خود از پورنوگرافی استفاده کرده‌اند (بوث و همکاران، ۲۰۱۸). در خصوص میزان شیوع و استفاده از

11. POSTOBER Staff

12. psychosocial/cultural

13. Ameli

14. Sharifi, Arman, Abdoli, Bankipour Fard, & Kohan

15. Ganji, Emamian, Maasoumi, Keramat, & Khoei

16. sexism

17. Khorashad, Roshan, Talaei, Arezoomandan, & Sadr

18. Yadegarfar, & Bahramabadian

19. Tait

1. sexuality

2. Shaughnessy, Byers, & Walsh

3. Goldberg, Peterson, Rosen, & Sara

4. pornography

5. Cooper

6. accessibility

7. affordability

8. anonymity

9. pathological

10. Bóthe

تعریف‌های پورنوگرافی اینترنتی، اندازه‌گیری‌ها، و ارزیابی آنها از اشکال و کارکرد استفاده‌ی پورنوگرافی اینترنتی ناهماهنگی و ناهمسانی وجود دارد (شورت، بلاک، اسمیت، و ترنیک و والز^۵، ۲۰۱۲). بنابراین، نتیجه این مطالعه اهمیت روش‌شناسی و ویژگی‌های روان‌سنجی ابزارهای به‌کار گرفته شده را برای کاربرد و تعمیم نتایج آنها روشن می‌سازد. در مقابل، تعدادی از مطالعات ابزارهای دقیقی که هم به لحاظ تجربی و هم نظری، اندازه‌گیری‌های معتبری از پورنوگرافی و سازه‌های مرتبط با آن گزارش کرده‌اند (دافی و همکاران، ۲۰۱۶).

با توجه به موارد فوق و همچنین اهمیت نظری ابزارهای اندازه‌گیری برای تحقیقات و اقدامات مداخله‌ای، بوث و همکاران (۲۰۱۸) مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی^۶ (PPCS) را بر اساس مدل اعتیادی شش مؤلفه‌ای گریفیتز^۷ (۲۰۰۵) پیشنهاد دادند که در حین کوتاه بودن، برای ارزیابی در نمونه‌های بالینی و عادی، از ویژگی‌های روان‌سنجی قوی‌تری نیز برخوردار بوده‌است. مطالعات عصب‌شناختی نیز نشان داده‌اند که تعدادی از رفتارها به‌طور بالقوه بر مدار پاداش در مغز انسان اثر می‌گذارند و منجر به از دست دادن کنترل و سایر علائم اعتیاد در برخی افراد می‌گردد (لاو، لایبر، براند، هتچ و هاجلا^۸، ۲۰۱۵). با در نظر گرفتن اعتیادی بودن استفاده از اینترنت، تحقیقات عصب‌شناختی نیز از این فرضیه حمایت کرده‌اند که برای این نوع از اعتیادهای رفتاری فرآیندهای عصبی پایه‌ای مشابه با اعتیاد به مواد مخدر وجود دارد. همچنین، انجمن روانپزشکی آمریکا^۹ (APA)، قماربازی اینترنتی (یکی از رفتارهای مرتبط با اعتیاد اینترنتی) را به‌عنوان یک اختلال بالقوه اعتیادآور در ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی به رسمیت شناخته‌است که سایر رفتارهای مرتبط با اینترنت مانند، استفاده از پورنوگرافی اینترنتی را تحت پوشش قرار ندادند (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳). با این حال، مدل اعتیادی شش مؤلفه‌ای گریفیتز در انواع اعتیادهای رفتاری در حوزه‌های تحقیقاتی و بالینی مورد تأیید قرار گرفته است (کیم و هودجینز^{۱۰}، ۲۰۱۸). PPCS یک ابزار خودگزارش‌دهی ۱۸ آیتمی است که می‌تواند استفاده‌ی مشکل‌زا و

که هر یک از این مسائل و الگوهای جامعه‌شناختی پاتولوژیکال می‌توانند به اشکال مختلفی در فضای بدون محدودیت سایبری برون‌ریزی شده و رفتارهای مرتبط با سلامت فردی را تأثیر قرار داده و منجر به گسترش استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی گردد. مطالعات بر روی افراد درگیر در پورنوگرافی نشان می‌دهد که تأثیرات نامطلوب این رفتار در ابعاد مختلفی از جمله پیامدهای اجتماعی (از قبیل جدایی از خانواده و دوستان؛ پیامدها و مشکلات هیجانی مثل احساس تنهایی، شرم‌ساری، دشواری در نظم‌جویی هیجان‌ات و از دست دادن عزت-نفس)؛ پیامدهای قانونی (به‌صورت قربانی کردن کودکان و نوجوانان در تالارها و چت‌روم‌های جنسی و رفتارهای پدوفیلیایی)؛ و پیامدهای کاری و مالی از قبیل، از دست دادن شغل یا از دست دادن بهره‌وری به دلیل انجام اعمال جنسی هنگام کار (برای مثال، جستجو در اینترنت برای پورنوگرافی) یا سواس فکری درباره انجام اعمال جنسی هنگامی که سر کار هستند (سیدهاشمی و سعادت، ۱۳۹۷؛ سیدهاشمی، شالچی، یعقوبی، ۱۳۹۶؛ دافی، داوسون و داس نایر^۱، ۲۰۱۶)، به‌طور ویژه، پیامدهای جسمی از قبیل خطر افزایش یافته برای ابتلا به HIV و عفونت‌های منتقله آمیزشی^۲ (STIs) شناسایی شده است (ماهاپاترا و ساگوراتی^۳، ۲۰۱۴؛ ایتون، کین، پاپ، گارسیا و چرری^۴، ۲۰۱۲).

تعداد زیادی از مطالعات به بررسی پدیده پورنوگرافی پرداخته‌اند، با این حال اکثریت این تحقیقات با ابزارها و مقیاس‌های محقق ساخته بوده‌اند که برای مطالعات خاصی طراحی شده‌اند. این معمولاً به این معنی هست که درستی آزمایی و قابلیت اعتماد آن‌ها تأیید نشده‌اند و یا بدون بررسی دقیق ویژگی‌های روان‌سنجی انتشار یافته‌اند (بوث و همکاران، ۲۰۱۸). در یک مطالعه‌ی مروری از تحقیقات ۱۰ ساله بر روی استفاده از پورنوگرافی اینترنتی که روش‌شناسی و محتوای ارائه شده (از جمله تعریف پورنوگرافی اینترنتی در مطالعات، ویژگی‌های روان‌سنجی ابزارهای اندازه‌گیری‌کننده‌ی پورنوگرافی اینترنتی، متغیرهای بررسی‌شده در ارتباط با پورنوگرافی اینترنتی، اشکال و کارکرد استفاده‌ی پورنوگرافی اینترنتی) آن را مورد بررسی قرار داده بودند، به‌طور کلی نتایج نشان داد که در

6. Problematic Pornography Consumption Scale

7. Griffiths

8. Love, Laier, Brand, Hatch, & Hajela

9. American Psychiatric Association

10. Kim, & Hodgins

1. Duffy, Dawson, & Das Nair

2. sexually transmitted diseases

3. Mahapatra, & Saggurti

4. Eaton, Cain, Pope, Garcia, & Cherry

5. Short, Black, Smith, Wetterneck, & Wells

شبکه‌های اجتماعی به چه میزان از درستی آزمایی و قابلیت اعتماد برخوردار است؟

روش

این مطالعه یک پژوهش روش‌شناسی بود (لوبیوندو - وود، هابر و کونر^۸، ۲۰۱۰) که به صورت پیمایشی با استفاده از پرسشنامه‌ی آنلاین در میان ۴۰۸ نفر (۲۴۳ زن و ۱۶۵ مرد) از کاربران سایت‌های شبکه‌های اجتماعی ایرانی از مهر تا آذر ۱۳۹۷ اجرا شد. با توجه به نظر دولیز^۹ (۲۰۱۷) به عنوان یک قاعده کلی، برای یک مقیاس ۲۰ آیتمی تعداد نمونه ۳۰۰ نفر کافی می‌باشد، مسلماً انتخاب این حجم نمونه به مراتب بیشتر از نظر مطرح شده است.

در این مطالعه مفاد بیانیه هلسینکی رعایت گردید، به این صورت که در یک صفحه به همراه لینک پیمایش، توضیح اهداف پژوهش و کسب رضایت آگاهانه از نمونه‌های مورد مطالعه، اختیاری بودن شرکت در پژوهش، حق خروج از مطالعه، بدون ضرر بودن پاسخ به سؤالات و در اختیار قرار دادن نتایج در صورت تمایل، ذکر گردید. تعداد ۴۵۱ نفر از کاربران شبکه‌های اجتماعی (کانال‌ها و گروه‌های مختلف تلگرام، فیس‌بوک و توییتر) روی لینک پیمایش کلیک کرده بودند که از این تعداد، ۱۰ شرکت‌کننده گزارش داده بودند که در ۶ ماه گذشته از پورنوگرافی استفاده نکرده بودند و ۳۳ پیمایش ناقص پاسخ داده شده بود که کنار گذاشته شدند. در مجموع ۴۰۸ پیمایش وارد مطالعه و تحلیل شدند.

ابزار

استفاده از پورنوگرافی^{۱۰}: برای اندازه‌گیری فراوانی استفاده عامدانه از پورنوگرافی ابتدا تعریفی از این سازه (به این صورت که پورنوگرافی به نوشته‌ها، تصاویر و ویدیوهای با محتوای شهوانی و جنسی اشاره دارد که افراد از طریق کتاب‌ها، تصاویر و ویدیوها از آنها استفاده می‌کنند و احتمالاً موجب هیجان و تحریک جنسی در برخی افراد می‌گردد) ارائه شد (سید هاشمی و سعادت، ۱۳۹۷)، و سپس این پرسش مطرح شد که در ۶ ماه گذشته، به‌طور میانگین شما هرچند یکبار به‌گونه عامدانه از پورنوگرافی استفاده کرده‌اید

غیرمشکل‌زا از پورنوگرافی را متمایز کند. بوث و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه خود با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، اعتبار سازه‌ای قوی برای ساختار شش عاملی این مقیاس گزارش داده‌اند، شش زیرمقیاس آن شامل برجستگی^۱، تغییر خلق^۲، تعارض^۳، تحمل^۴، عود یا بازگشت^۵، و محرومیت و ترک^۶ می‌باشد که بر روی یک مقیاس لیکرت هفت درجه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) نمره‌گذاری می‌شود. با اینکه PPCS یک ابزار جدیدی می‌باشد، کارایی آن در مطالعات جدید رفتارهای جنسی پاتولوژیکال نشان داده شده است (بوث و همکاران، ۲۰۱۹؛ بوث، کووس، توث - کیرالی، اوروسز و دِمِتروویکس^۷، ۲۰۱۹).

تردیدی نیست که مسأله سلامت اجتماعی، پیشگیری و درمان اختلالات و ناهنجاری‌های رفتاری روز به روز اهمیت بیشتری در جهان کنونی می‌یابد. آمارهای منتشر شده حاکی از آن است که با وجود بهبود وضع زندگی و خدمات بهداشتی در جهان، میزان این مشکلات و رفتارهای پاتولوژیکال با سرعت بیشتری رو به افزایش است و در هر جامعه‌ای نیز نوع آن با جوامع دیگر فرق دارد (نایت و همکاران، ۲۰۱۷). متأسفانه نظرات اکثر کارشناسان در ایران در ارتباط با مسائل و مشکلات مربوط به پورنوگرافی به صورت گمانه زنی و بر اساس ملاک‌های ذهنی بوده و هیچ یک به مطالعات علمی دقیق استناد داده نمی‌شود و علت آن هم نبود ابزارهای دقیق برای انجام مطالعات می‌باشد. با توجه به اینکه تحقیقات اندکی در حوزه رفتارهای جنسی پاتولوژیکال اینترنتی در جامعه ایرانی، به‌خصوص در میان کاربران سایت‌های شبکه‌های اجتماعی صورت گرفته است و همچنین PPCS یک ابزاری قوی در شناسایی و تشخیص پورنوگرافی مشکل‌زا می‌باشد. از این‌رو مطالعه حاضر بر حسب ضرورت مسئله، سعی دارد تا با بررسی درستی آزمایی و قابلیت اعتماد این ابزار در جامعه ایرانی گامی در جهت پر کردن خلاءهای ایجاد شده در بطن تحقیقات مربوط به رفتارهای جنسی بردارد. بر این اساس سؤال تحقیق به این صورت می‌باشد: به لحاظ شاخص‌های روان‌سنجی (همسانی درونی و تحلیل عاملی تأییدی)، نسخه فارسی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در میان کاربران سایت‌های

6. withdrawal

7. Bóthe, Koós, Tóth-Király, Orosz, & Demetrovics

8. LoBiondo-Wood, & Haber

9. DeVellis

10. pornography use

1. salience

2. mood modification

3. conflict

4. tolerance

5. relapse

برگردانده شد و به طراح ابزار فرستاده شد و توسط ایشان تأیید گردید که این کار موجب اطمینان بیشتر از صحت ترجمه مقیاس شد. با توجه به کارهای انجام شده تا مرحله مذکور، تصحیحات لازم انجام گرفته و پرسشنامه روی ۲۰ آزمودنی اجرا گردید. حین اجرا از آزمودنی‌ها خواسته شد تا سؤالات مبهم را مشخص کنند. با نظر استاد روانشناسی، تصحیحات لازم در خصوص سؤالات مبهم اعمال گردیده و PPCS جهت اجرا در نمونه اصلی آماده‌سازی گردید.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۲ و AMOS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آلفای کرونباخ و تحلیل عاملی تأییدی با هدف مطالعه ساختار عاملی استفاده شد. در تحلیل عاملی تأییدی که هدف پژوهشگر تأیید ساختار عاملی ویژه‌ای می‌باشد، درباره تعداد عامل‌ها به‌طور آشکار فرضیه‌ای بیان می‌شود و برازش ساختار عاملی مورد نظر در فرضیه با ساختار کوواریانس متغیرهای اندازه‌گیری شده مورد آزمون قرار می‌گیرد (سرمد، بازرگان و حجازی، ۱۳۸۵).

اطلاعات دموگرافیکی شرکت‌کنندگان در جدول ۱ ارائه شده است.

متغیرها	تعداد	درصد
سن	۱۸-۱۰	۵
	۳۰-۱۹	۲۱۷
	۵۰-۳۱	۱۷۸
جنسیت	+۵۰	۸
	مرد	۱۶۵
وضعیت تأهل	زن	۲۴۳
	مجرد	۳۵۰
	متأهل	۴۲
وضعیت تحصیلی	متارکه	۱۶
	ابتدایی	۱۰
	راهنمایی	۵۶
	دبیرستان	۶۹
	کارشناسی	۱۲۹
	کارشناسی ارشد	۱۳۷
دکتری	۷	۱/۷

(کارول^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). شرکت‌کنندگان از میان ۶ گزینه پاسخ خود را انتخاب کردند: ۱ (اصلاً ندیده‌ام)، ۲ (یک‌بار در ۶ ماه)، ۳ (یک‌بار در هر ماه)، ۴ (یک‌بار در هفته)، ۵ (چندبار در هفته)، ۶ (هر روز یا تقریباً هر روز). بنابراین، فقط شرکت‌کنندگانی مورد بررسی قرار گرفتند که در ۶ ماه گذشته از پورنوگرافی استفاده کرده بودند. مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی^۲ (PPCS): یک ابزار خود گزارش‌دهی است که توسط بوث و همکاران (۲۰۱۸) برای سنجش دقیق‌تر رفتارهای افراد درگیر در پورنوگرافی مشکل‌زا درست شده است. این ابزار شامل ۱۸ ماده می‌باشد که رفتار پورنوگرافی را در شش بعد (برجستگی، تغییر خلق، تعارض، تحمل، عود یا بازگشت، و محرومیت و ترک) بررسی می‌کند، و افراد پاسخ‌های خود را در یک مقیاس لیکرت هفت درجه‌ای رتبه‌بندی می‌کنند. نمرات پاسخ داده شده در دامنه ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) هست. تجزیه و تحلیل ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، برای مقیاس کلی ۰/۹۳ و زیر مقیاس‌های برجسته بودن ۰/۷۷، تغییر خلق ۰/۸۴، تعارض ۰/۷۱، تحمل ۰/۷۸، عود یا بازگشت ۰/۸۶، و محرومیت و ترک ۰/۸۶ به دست آمده است. همچنین، تحلیل عاملی تأییدی آن نیز برای مردان و زنان مطلوب بود (CFI= ۰/۹۸). همبستگی بین زیرمقیاس‌های آن مطلوب و بین ۰/۴۵ تا ۰/۸۵ متغیر بود ($p < ۰/۰۰۱$). همچنین PPCS با مقیاس رضایت از زندگی جنسی، رابطه منفی و معنی‌دار داشت ($t = -۰/۲۲$, $p < ۰/۰۱$).

ترجمه و انطباق PPCS: به‌منظور ترجمه و تطابق فرهنگی PPCS در ابتدا طبق روش پیشنهاد شده وایلد^۳ و همکاران (۲۰۰۵) انجام شد و جهت تعیین درستی آزمایی محتوایی از نظرات اساتید روانشناسی متخصص در رفتارهای جنسی (۳ نفر) استفاده گردید. همچنین برای مطالعه مقدماتی، نسخه فارسی پرسشنامه در میان ۲۰ نفر از دانشجویان اجرا و از قابلیت کاربرد آن اطمینان حاصل گردید. شیوه‌ی انجام کار بدین صورت که در ابتدا اجازه کتبی از طراح اصلی مقیاس کسب گردد و در مرحله بعد فرم انگلیسی این مقیاس توسط محققین و یک استاد زبان انگلیسی به صورت مستقل ترجمه شد. دو ترجمه مستقل با نظر یکی از اساتید روانشناسی مسلط به زبان انگلیسی به یک فرم واحد تبدیل گردید. سپس فرم ترجمه‌شده مقیاس توسط دو نفر از دانشجویان دکتری زبان انگلیسی با روش ترجمه معکوس به انگلیسی

3. Wild

1. Carroll

2. Problematic Pornography Consumption Scale

(۳۳/۶٪) بودند. در جدول ۲ اطلاعات توصیفی و همبستگی زیرمقیاس‌ها و نمره کل پرسشنامه ارائه گردیده است. برای بررسی نرمال بودن توزیع نمرات مقیاس از شاخص‌های کجی و کشیدگی استفاده شد که با توجه به نظر فیلد (۲۰۰۹) آنها می‌تواند در ± 2 قابل قبول باشد.

افراد تحت مطالعه، ۲۴۳ نفر زنان (۵۹/۶ درصد) و ۱۶۵ نفر مردان (۴۰/۴ درصد) بودند که اکثریت آن‌ها در رده سنی ۱۹-۳۰ سال، و دارای میانگین و انحراف معیار سنی $32/54 \pm 7/43$ سال می‌باشند و ۸۵/۸ درصد آنها مجرد بودند. از لحاظ تحصیلات بیشتر افراد نمونه دانشگاهی و دارای مدرک کارشناسی (۳۱/۶٪) و کارشناسی ارشد

جدول ۲. اطلاعات توصیفی، همبستگی و آلفای کرونباخ زیرمقیاس‌های PPCS (N=۴۰۸)										
زیرمقیاس‌ها	Alpha	چولگی	کشیدگی	میانگین $\pm$ انحراف معیار	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱. برجستگی	۰/۷۱	۰/۷۶	۱/۰۳	۵/۵۴ $\pm$ ۲/۹۷	—					
۲. تغییر خلق	۰/۸۰	۰/۸۷	۰/۱۵	۵/۲۸ $\pm$ ۳/۲۲	۰/۷۹°	—				
۳. تعارض	۰/۶۸	۱/۴۱	۱/۴۹	۶/۰۸ $\pm$ ۳/۷۷	۰/۴۴°	۰/۵۲°	—			
۴. تحمل	۰/۸۴	۰/۶۶	۰/۹۵	۵/۶۲ $\pm$ ۳/۷۸	۰/۷۶°	۰/۷۸°	۰/۵۴°	—		
۵. عود	۰/۸۸	۰/۷۲	۱/۸۹	۵/۹۹ $\pm$ ۴/۲۷	۰/۶۵°	۰/۶۶°	۰/۶۴°	۰/۷۹°	—	
۶. محرومیت	۰/۸۰	۱/۸۶	۱/۹۴	۴/۷۰ $\pm$ ۲/۹۳	۰/۷۴°	۰/۷۱°	۰/۵۵°	۰/۷۳°	۰/۷۲°	—
۷. کل مقیاس	۰/۹۴	۱/۶۸	۱/۸۷	۳۳/۲۴ $\pm$ ۱۷/۸۶	۰/۸۶°	۰/۸۴°	۰/۷۴°	۰/۸۹°	۰/۸۸°	۰/۸۶°

* $P < 0/01$

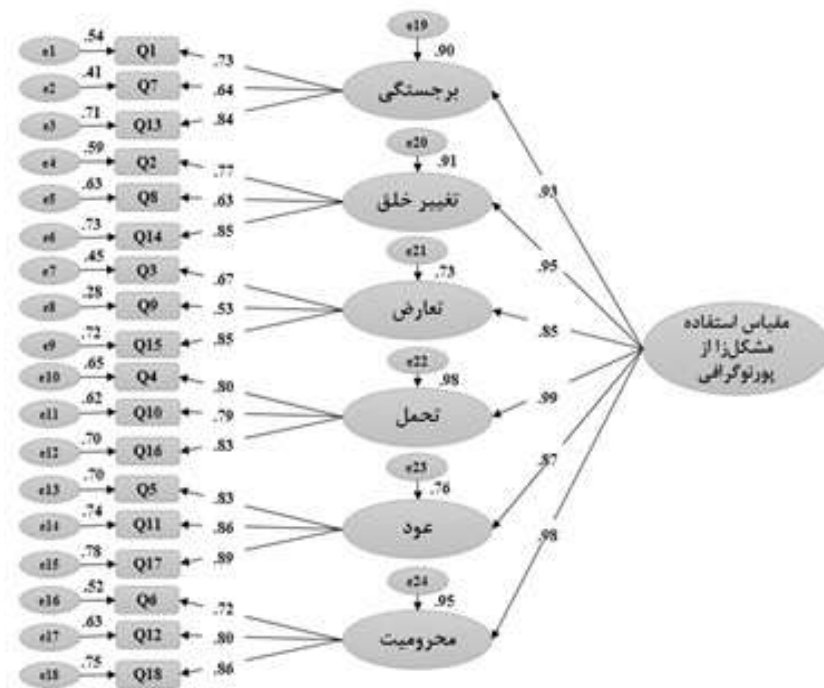
برازش بسیار مطلوب را نشان می‌دهد. در صورتی که شاخص‌های RMR و RMSEA و شاخص‌های AGFI، GFI، CFI بزرگتر از ۰/۹۰ و کوچکتر از ۰/۰۵ باشد دال بر برازش بسیار مطلوب و بسیار مناسب به شمار آمده و کوچکتر از ۰/۰۸ برازش مطلوب دلال دارد (به نقل از شالچی و سید هاشمی، ۱۳۹۶). در تحلیل عاملی تأییدی، مدل شش عاملی ارائه شده توسط بوث و همکاران (۲۰۱۸) مورد بررسی قرار گرفت و در این مدل فرض شده است که PPCS بر روی شش زیر مقیاس یعنی برجستگی، تغییر خلق، تعارض، تحمل، عود، و محرومیت جمع می‌شوند. همان‌گونه که در جدول ۳ نشان داده شده است، این مدل در مطالعه حاضر تأیید نیز شده است و از برازش مطلوبی برخوردار است.

به‌طور کلی همه‌ی شاخص‌های برازندگی مدل ارائه شده در پژوهش حاضر از برازش مطلوبی برخوردار بود و مدل مفروض را تأیید کرده‌اند (GFI= ۰/۹۲، AGFI= ۰/۸۸، CFI= ۰/۹۶، RMR= ۰/۰۸، RMSEA= (جدول ۳). همان‌طور که در شکل ۱ نشان داده شده است، مدل پارامترها را به‌خوبی برآورد کرده است و قابل قبول می‌باشد.

ضرایب آلفای کرونباخ به منظور بررسی قابلیت اعتماد و همسانی درونی PPCS محاسبه شد (جدول ۲). همان‌طوری که ملاحظه می‌شود مقدار آلفای کرونباخ محاسبه شده برای برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ می‌باشد که این مقدار عالی می‌باشد، همچنین مقدار آلفای کرونباخ برای هر یک از زیرمقیاس‌ها قابل قبول و مطلوب می‌باشد (۰/۶۸ تا ۰/۸۸) که حاکی از همبستگی درونی بین ماده‌ها و همگن بودن آنها می‌باشد.

برای برآورد مدل از روش حداکثر احتمال و به‌منظور بررسی برازش مدل از شاخص‌های مجذور خی (χ^2)، شاخص نسبت مجذور خی بر درجه آزادی (χ^2/df)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی (AGFI)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)، خطای ریشه مجذور میانگین تقریب (RMSEA)، و باقی‌مانده مجذور میانگین (RMR) استفاده شده است. اگر مجذور خی از لحاظ آماری معنادار نباشد دال بر برازش بسیار مناسب است اما از آنجا که این شاخص غالباً در نمونه‌های بزرگ تر از ۱۰۰ معنادار بدست می‌آید، لذا شاخص مناسبی برای سنجش برازش مدل محسوب نمی‌گردد. چنانکه شاخص نسبت مجذور بر درجه آزادی، کوچکتر از ۳ باشد

جدول ۳. شاخص‌های برازندگی مدل ارائه شده در پژوهش								
شاخص‌های برازش مدل	χ^2	df	χ^2/df	GFI	AGFI	CFI	RMSEA	RMR
مقادیر شاخص‌ها	۳۱۴/۱۰	۱۱۶	۲/۷۰	۰/۹۲	۰/۸۸	۰/۹۶	۰/۰۶	۰/۰۸

شکل ۱. نمودار مسیر برای تحلیل عاملی تأییدی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی (PPCS) و ساختار شش عاملی آن

بوث و همکاران (۲۰۱۸) بر اساس پیشینه نظری مورد تحلیل عاملی تأییدی قرار گرفته و تأیید شده بود، در این مطالعه نیز تأیید شد. مفهوم چندوجهی استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی بر اساس مدل اعتیادی شش مؤلفه‌ای گریفیتز (۲۰۰۵) تبیین شده است که در آن: (الف) رفتارهای پورنوگرافی به مهم‌ترین فعالیت‌های زندگی فرد تبدیل شده و بر تفکر (مشغله‌های ذهنی و تحریفات شناختی)، احساسات (ولع و تمایلات شدید) و رفتار (تضعیف و بدتر شدن رفتارهای اجتماعی) فرد غالب می‌شوند. برای مثال، حتی وقتی افراد واقعا در این فعالیت‌ها درگیر نیستند درباره دفعات بعدی که استفاده خواهند کرد فکر می‌کنند (مؤلفه‌ی برجستگی)؛ (ب) افراد حالات و تجارب روانی دارند که به‌عنوان پیامدهای درگیری در رفتارهای پورنوگرافی گزارش می‌دهند و می‌توانند مانند استراتژی‌های مقابله‌ای در نظر گرفته شوند (مؤلفه‌ی تغییر خلق)؛ (ج) افراد درگیر برای دستیابی به اثرات سابق پورنوگرافی، مقادیر استفاده‌ی آن را افزایش می‌دهند (مؤلفه‌ی تحمل)؛ (د) افراد درگیر زمانی که بخشی از رفتارهای پورنوگرافی را متوقف می‌کنند یا ناگهان کاهش می‌یابند، حالت‌های احساسی ناخوشایند و یا اثراتی جسمی (مانند لرزش، خلق و خوی دمدمی، تحریک پذیری و غیره) را تجربه می‌کنند (مؤلفه‌ی علائم ترک و محروریت)؛ (ه) افراد درگیر در رفتارهای پورنوگرافی تعارضات بین فردی (بین خود و اطرافیان)، با فعالیت‌های دیگر (شغل، زندگی

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش با معرفی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی (PPCS)، درستی آزمایی و قابلیت اعتماد آن در میان کاربران شبکه‌های اجتماعی مجازی بررسی شد. پرسشنامه مذکور با توجه به مشکلات روانی اجتماعی فرهنگی و بهداشتی که استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در گروه‌های مختلفی از کودکان، نوجوانان و بزرگسالان می‌تواند به‌وجود آورد (ایتون و همکاران، ۲۰۱۲؛ ماهاپاترا و ساگوراتی، ۲۰۱۴؛ دافی و همکاران، ۲۰۱۶)، و همچنین اهمیت تشخیص رفتارهای جنسی پاتولوژیکال که در برخی افراد به‌طور چندگانه و همبودی وجود دارند (به‌عنوان مثال، استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی، خود ارضایی اعتیادگونه و اختلالات مرتبط با مصرف مواد) (سید هاشمی، حسین‌نژاد، مردانی، ۱۳۹۸؛ سید هاشمی و سعادت، ۱۳۹۷)، می‌تواند برای تسریع و تسهیل در اثربخشی تلاش‌های دست‌اندرکاران بهداشت روانی، حائز اهمیت باشد. مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی با توجه به ویژگی‌های روان‌سنجی که ذکر شد، می‌تواند در جهت تامین اهداف پژوهشی و غربال‌گری به متخصصان علوم رفتاری کمک کند.

نتایج حاصل از بررسی همسانی درونی و تحلیل عاملی تأییدی مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در نمونه مطالعه حاضر نشان داد که شش عامل مطرح شده برای رفتارهای پورنوگرافی که مطالعه

ابزار در پژوهش حاضر، می‌توان از آن هم در پژوهش‌های آتی و هم در مراکز درمانی به‌عنوان یک وسیله تشخیصی ضمنی بهره‌مند شد. محدودیت‌ها و پیشنهادات: یکی از اصلی‌ترین محدودیت‌های پژوهش حاضر، شیوه نمونه‌گیری آن هست که به‌صورت پیمایشی و از شیوه نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. همچنین به‌دلیل اینکه در اکثر مواقع (نه همیشه) افراد پورنوگرافی را به‌صورت اینترنتی و مجازی استفاده می‌کنند، تمرکز پژوهش بر روی کاربران فضای مجازی بود که باید در تعمیم نتایج این مطالعه احتیاط گردد. از این رو نیاز است این ابزار در فضای واقعی و در گروه‌های عادی و بالینی مورد نیز مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به اینکه استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی در حوزه رفتارهای جنسی پاتولوژیکال می‌باشد، پیشنهاد می‌گردد که در گروه‌های خاص (از جمله، افراد مبتلا به اختلالات پارافیلیایی، اقلیت‌های جنسی، مجرمان جنسی و افراد دارای اختلالات مصرف مواد) نیز ویژگی‌های روان‌سنجی این ابزار بررسی گردد تا قابلیت استفاده آن در گروه‌های فوق مشخص شود.

تأییدیه اخلاقی: از تمامی افراد شرکت‌کننده بعد از بیان هدف پژوهش، رضایت آگاهانه اخذ شد. تعارض منافع: هیچگونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

منابع مالی: پژوهش حاضر بدون حمایت مالی نهاد خاصی انجام شده است.

منابع

- آزادارمکی، تقی؛ شریفی ساعی، محمدحسین؛ ایثاری، مریم؛ طالبی، سحر (۱۳۹۰). سنخ‌شناسی الگوهای روابط جنسی پیش از ازدواج در ایران. *مجله جامعه‌شناسی فرهنگی*، ۲(۲)، ۱-۳۴.
- درویش ملا، مهدی؛ نیک منش، زهرا (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس استفاده مشکل‌ساز از هرزه‌نگاری (اعتیاد به هرزه‌نگاری). *فصلنامه روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۸(۲۷)، ۴۹-۶۳.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۸۵). *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*، تهران: آگاه، چاپ سیزدهم.
- سید هاشمی، سید قاسم؛ سعادت، حسن (۱۳۹۷). *اعتیاد جنسی: آنچه متخصصان بالینی و درمانگران باید در مورد آن بدانند (اطلاعات بالینی)*

اجتماعی، سرگرمی‌ها و علاقه‌مندی‌ها) و یا با خودشان (تعارض درون فردی و درون‌روانی) را تجربه می‌کنند (مؤلفه‌ی تعارض)؛ (و) افراد درگیر در رفتارهای پورنوگرافی، گرایش به بازگشت تکرار شونده به الگوهای پیشین از این رفتارها را دارند، حتی اکثر الگوهای افراطی که در بالاترین درجه اعتیاد معمول هستند و به سرعت بعد از سال‌ها پرهیز و کنترل بر می‌گردند (مؤلفه‌ی عود یا بازگشت). شاخص‌های نیکویی برازش مورد استفاده در مدل بوث و همکاران (۲۰۱۸) دارای RMSEA=۰/۰۵ و CFI=۰/۹۸) که این مطالعه نیز همسو با آنها، شاخص‌های برازندگی از برازش مطلوبی برخوردار بود (GFI= ۰/۹۲، AGFI= ۰/۸۸، CFI= ۰/۹۶، RMSEA=۰/۰۶). نتایج حاصل از آلفای کرونباخ برای قابلیت اعتماد زیرمقیاس‌های PPCS نشان داد که قابلیت اعتماد مقیاس کلی و زیرمقیاس‌های آن در سطح خوبی می‌باشد (۰/۶۸ تا ۰/۸۸) و همسو با مطالعه بوث و همکاران (۲۰۱۸) هست که قابلیت اعتماد مقیاس کلی را ۰/۹۳ و زیرمقیاس‌های آن را ۰/۷۱ تا ۰/۸۶ گزارش داده‌اند. درویش ملا و نیک‌منش (۱۳۹۶) در مطالعه‌ای که ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس استفاده مشکل‌ساز از هرزه‌نگاری کور^۱ و همکاران (۲۰۱۴) را در جامعه ایرانی بر روی ۲۱۳ نفر از دانشجویان دانشگاه گیلانی مورد بررسی قرار داده بودند، درستی آزمایی و قابلیت اعتماد مطلوبی را برای این مقیاس ۱۲ آیتی با چهار زیرمقیاس مشکلات روانشناختی و اجتماعی، تمایل شدید به استفاده، ناتوانی در کنترل و استفاده به‌منظور فرار یا پرهیز از هیجان‌های منفی گزارش دادند که با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشد. با این حال، بوث و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه‌ی خود گزارش کردند که ویژگی‌های محتوایی و نظری ابزارهای قبلی، از جمله مقیاس استفاده مشکل‌ساز از هرزه‌نگاری کور و همکاران (۲۰۱۴) برای ارزیابی رفتارهای پورنوگرافی خیلی قوی نمی‌باشد.

به‌طور کلی از یافته‌های این پژوهش می‌توان چنین نتیجه گرفت که مقیاس استفاده مشکل‌زا از پورنوگرافی با در نظر گرفتن نتایج مرتبط با درستی آزمایی و قابلیت اعتماد، زمان لازم برای تکمیل پرسشنامه و سهولت نمره‌گذاری و تفسیر، ابزار مطلوبی برای سنجش رفتارهای مشکل‌زای پورنوگرافی در جامعه ایرانی می‌باشد. با توجه به پایه نظری و میزان درستی آزمایی و قابلیت اعتماد تأیید شده این

^۱. Kor

- Duffy, A., Dawson, D. L., & Das Nair, R. (2016). Pornography addiction in adults: A systematic review of definitions and reported impact. *The Journal of Sexual Medicine*, 13(5), 760-777.
- Eaton, L. A., Cain, D. N., Pope, H., Garcia, J., & Cherry, C. (2012). The relationship between pornography use and sexual behaviours among at-risk HIV-negative men who have sex with men. *Sexual health*, 9(2), 166-170.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS (3 ed)*. London: SAGE publications Ltd; p. 822.
- Ganji, J., Emamian, M. H., Maasoumi, R., Keramat, A., & Khoei, E. M. (2017). The existing approaches to sexuality education targeting children: a review article. *Iranian journal of public health*, 46(7), 890-898.
- Goldberg, P. D., Peterson, B. D., Rosen, K. H., & Sara, M. L. (2008). Cybersex: The impact of a contemporary problem on the practices of marriage and family therapists. *Journal of Marital and Family Therapy*, 34(4), 469-480.
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use*, 10(4), 191-197.
- Khorashad, B. S., Roshan, G. M., Talaei, A., Arezoomandan, S., & Sadr, M. (2018). Views of individuals with gender dysphoria and disorders of sex development on sexism: An Iranian study. *International Journal of Transgenderism*, 9, 1-12.
- Kim, H. S., & Hodgins, D. C. (2018). Component model of addiction treatment: a pragmatic transdiagnostic treatment model of behavioral and substance addictions. *Frontiers in psychiatry*, 9, 406-426.
- Knight, A., Havard, A., Shakeshaft, A., Maple, M., Snijder, M., & Shakeshaft, B. (2017). The Feasibility of Embedding Data Collection into the Routine Service Delivery of a Multi-Component Program for High-Risk Young People. *International journal of environmental research and public health*, 14(2), 208-223.
- Kor, A., Zilcha-Mano, S., Fogel, Y. A., Mikulincer, M., Reid, R. C., & Potenza, M. N. (2014). Psychometric development of the problematic pornography use scale. *Addictive behaviors*, 39(5), 861-868.
- LoBiondo-Wood, G., & Haber, J. (2010). *Nursing Research: Methods and Critical Appraisal for Evidence-Based Practice (6th ed)*. Mosby: St. Louis.
- Love, T., Laier, C., Brand, M., Hatch, L., & Hajela, R. (2015). Neuroscience of Internet pornography addiction: A review and update. *Behavioral sciences*, 5(3), 388-433.
- Mahapatra, B., & Saggurti, N. (2014). Exposure to pornographic videos and its effect on HIV-related sexual risk behaviours among male migrant workers in southern India. *PloS one*, 9(11), e113599.
- POSTOBER Staff. (2015, January 17). Top 10 Countries That Watch The Most Porn. Postober.com [online].
- ارزیابی، تشخیص و درمان). تهران: انتشارات فرهیختگان دانشگاه، چاپ اول.
- سید هاشمی، سید قاسم؛ شالچی، بهزاد؛ حسین نژاد، شلاله؛ مردانی، لطیفه سادات (۱۳۹۸). اعتیاد جنسی و همبودی آن با وابستگی به مواد مخدر. فصلنامه سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۶(۲۱)، ۷۷-۹۶.
- سید هاشمی، سید قاسم؛ شالچی، بهزاد؛ یعقوبی، حسن (۱۳۹۶). پیش‌بینی اختلال فزون‌کنشی جنسی بر اساس دشواری در تنظیم هیجان و بهزیستی روانشناختی در دانشجویان پسر دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۱۶(۵)، ۴۲۱-۴۳۶.
- شالچی، بهزاد؛ سید هاشمی، سید قاسم (۱۳۹۶). همسانی درونی و تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه رفتار فزون‌کنشی جنسی در بین دانشجویان. مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، ۱۵(۳)، ۲۳۹-۲۵۱.
- مختاری، مریم؛ ملک‌احمدی، حکیمه (۱۳۹۶). هرزه‌نگاری و فراواقعیت؛ مطالعه کیفی تجارب کاربران ایرانی در استفاده از محصولات هرزه‌نگاری. فصلنامه راهبرد فرهنگ، ۱۰(۳۸)، ۷۱-۹۹.
- Ameli, S. R. (2017). Dual Spacization of Cultures: Problematization of Cyberspace and Cultural Matters. *Journal of Cyberspace Studies*, 1(1), 1-8.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.)*. Washington, DC: Author.
- Böthe, B., Koós, M., Tóth-Király, I., Orosz, G., & Demetrovics, Z. (2019). Investigating the associations of adult ADHD symptoms, hypersexuality, and problematic pornography use among men and women on a largescale, non-clinical sample. *The journal of sexual medicine*, 16(4), 489-499.
- Böthe, B., Tóth-Király, I., Potenza, M. N., Griffiths, M. D., Orosz, G., & Demetrovics, Z. (2019). Revisiting the role of impulsivity and compulsivity in problematic sexual behaviors. *The Journal of Sex Research*, 56(2), 166-179.
- Böthe, B., Tóth-Király, I., Zsila, Á., Griffiths, M. D., Demetrovics, Z., & Orosz, G. (2018). The development of the problematic pornography consumption scale (PPCS). *The Journal of Sex Research*, 55(3), 395-406.
- Carroll, J. S., Padilla-Walker, L. M., Nelson, L. J., Olson, C. D., McNamara Barry, C., & Madsen, S. D. (2008). Generation XXX: Pornography acceptance and use among emerging adults. *Journal of adolescent research*, 23(1), 6-30.
- Cooper, A. (1998). Sexuality and the Internet: Surfing into the new millennium. *CyberPsychology & Behavior*, 1(2), 187-193.
- DeVellis, R. F. (2017). *Scale Development: Theory and Applications (4th ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.

- Retrieved from <https://postober.com/2015/01/17/top-10-countries-that-watch-the-most-porn/>
- Sharifi, M., Arman, S., Abdoli, S., Fard, A. H. B. P., & Kohan, S. (2016). Iranian parents' experiences about children sexual training: Control, restriction and education. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 5(11), 376-385.
- Shaughnessy, K., Byers, E. S., & Walsh, L. (2011). Online sexual activity experience of heterosexual students: Gender similarities and differences. *Archives of Sexual Behavior*, 40(2), 419-427.
- Short, M. B., Black, L., Smith, A. H., Wetterneck, C. T., & Wells, D. E. (2012). A review of Internet pornography use research: Methodology and content from the past 10 years. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(1), 13-23.
- Tait, R. (2009). *Iranian police arrest pornographic film actors*. Retrieved from www.guardian.co.uk/world/2009/mar/04/iran-pornographic-films-arrests
- Wild, D., Grove, A., Martin, M., Eremenco, S., McElroy, S., Verjee-Lorenz, A., & Erikson, P. (2005). Principles of good practice for the translation and cultural adaptation process for patient-reported outcomes (PRO) measures: report of the ISPOR Task Force for Translation and Cultural Adaptation. *Value in health*, 8(2), 94-104.
- Yadegarfar, M., & Bahramabadian, F. (2014). Sexual orientation and human rights in the ethics code of the psychology and counseling organization of the Islamic Republic of Iran (PCOIRI). *Ethics & Behavior*, 24(5), 350-363.